

RECORDANT...

per DANIEL SANAHUJA CAPELLA

JOAN PADRÓ I BADIA

Fill de Sabadell, nasqué el dia 15 de juliol de 1888 a la casa núm. 46 del carrer de Sant Quirze.

El 1899, quan tenia 11 anys, ingresà a l'Escolania de la Puríssima Concepció, on sota la direcció de Mossèn Miquel Ferrer cursà les primeres lliçons de solfeig i de piano.

Complerts els 14 anys entrà a l'Escola Municipal de Música d'aquesta ciutat on rebé lliçons de solfeig, teoria de la música, piano i harmonia, del mestre Josep Plans Baqués, que n'era el director.

L'any 1917 després d'haver fet quatre cursos a satisfacció del director, aquest li parlà de la necessitat que tenia de perfeccionar i ampliar els estudis a Barcelona.

Ramon Torner i Tort, impressor i amic de la família, adreçà el següent escrit a l'Ajuntament:

"Teniendo en cuanta las condiciones que concurren en el joven Juan Padró Badía, hijo de padres pobres, de 18 años de edad, domiciliado en la calle de San Quirico núm 46, que ha cursado con notable aprovechamiento los cursos de piano en la Escuela Municipal de Música de esta ciudad, según certificación que se acompaña;

Atendiendo las opiniones autorizadas de distinguidos profesores, que auguran una brillante carrera artística al referido joven Padró, si éste puede perfeccionar sus estudios de piano y composición en las Academias de Barcelona; dadas las condiciones i aspiraciones del referido alumno y vista la imposibilidad en que se hallan sus padres para proporcionarle todos los medios para ello, a

esta Exma. Corporación Municipal acude y con la mayor solicitud

SUPLICA que en méritos de lo expuesto y si lo estima justo y conveniente se digne contribuir al fin expresado, costeando al joven Padró, en concepto de pensión, un abono de ferrocarril en tercera clase, para que pueda pasar diariamente a Barcelona a perfeccionar y completar sus estudios de piano y composición, contribuyendo así en parte a hacer posibles los sacrificios que sus padres se imponen para que su hijo pueda cursar una carrera artística para la que demuestra tan felices disposiciones".

El 12 de novembre de 1906 li fou concedit, per un any, el sol·licitat abonament que costà a l'Ajuntament la quantitat de 210,- pessetes amb càrrec al capítol d'imprevistos.

Ingressà a l'Acadèmia Granados en la qual prosseguí els estudis durant dos anys, sota la direcció del professor Ferran Vila.

L'any 1910 es traslladà a París amb la intenció de perfeccionar-se en el mecanisme del piano, rebent lliçons del pianista català Ricard Viñas a qui els músics francesos anomenaven "el mestre dels mestres".

Un dia es trobà amb els germans Cassadó, violinista i violoncel·lista i acordaren formar un tercet, donant una colla d'audicions a les ciutats més importants de França.

En alguns d'aquests concerts Joan Padró s'exhibia com a solista interpretant obres de Liszt, Beethoven, Albéniz i altres autors amb extraordinari èxit.

El 1913, el mateix tercet féu una

magnífica "tournee" per Egipte, donant una sèrie de concerts al Caire, Alexandria, Heliópolis i Luxor i retornà a París on Joan Padró organitzà un conjunt compost de cinc professors de corda i piano actuant al Palace Hotel de Madrid, Hotel Continental de Sant Sebastià i a continuació al Cafè París de Biarritz i al Gran Hotel de Toló on els sorprengué la guerra europea, motiu pel qual els seus companys d'origen francès es veieren obligats a abandonar-lo per incorporar-se a l'exèrcit.

De retorn a Sabadell donà diversos concerts amb el violoncel·lista Gaspar Cassadó. Un d'ells tingué lloc a l'Acadèmia de Belles Arts. La revista Teatralia del 13 de novembre del 1915 diu així: "A l'anunciat concert "Cassadó Padró" hi assistí una nombrosa concurrència, figurant-hi les més caracteritzades personalitats musicals de la nostra ciutat.

Els joves artistes, en totes les composicions que formaven el programa, varen demostrar els seus profunds coneixements. Executarem amb veritable maestria composicions de Chopin, Mendelssohn, Albéniz i altres.

Cassadó-Padró són dos temperaments agermanats i com que junts lluiten i treballen per una mateixa idea, en el seu art hi ha la fusió espiritual que els permet que les obres les executin meravellosament".

El 30 de setembre del 1916 Joan Padró i el violinista Enric Roig donaren un extraordinari concert a la Lliga Regionalista amb un èxit excepcional. Vegeu com en parlà la revista Teatralia expressant la labor desen-

Es una gentileza de

LLOBET FOTOGRAF

VIA MASSAGUE.12 · TEL. 7251730
SABADELL

rotllada per ambdós artistes: "El programa fou esplèndid i una prova per als executants per tractar-se d'una varietat d'escoles i èpoques que forçosament han d'obligar l'artista a fer un estudi de cada autor si vol obtenir una perfecta execució de sa comesa.

Roig i Padró són abans que tot enemics d'un efectisme que si bé plau a oïdes profanes, treu aquell valor i mata l'ànima que hi ha a les obres dels compositors que honoraren i això és un defecte que avui campeja i domina. Vegi's per exemple de la faïç formosa amb què el violinista senyor Roig digué l'"Adagio" de la Sonata núm. 5 de Beethoven i el "Nocturn" en si bemoll de Chopin i es veurà palesament que dient ço que hi ha escrit i fent sentir a l'oïent ço que l'autor hi posa, s'assoleix un instant d'emoció pura i gaudeix l'ànima d'una dolcesa insuperable. Al nostre criteri fou amb les dues obres que el senyor Roig assolí una veritable ovació, per fer cantar al violí aquella sublim pàgina de Beethoven, i dir amb accent de misteri el nocturn del músic polonès. Demostrà que és un coneixedor de violí en tots els seus secrets i que per arreu pot presentar-se segur d'un èxit franc i espontani.

El pianista senyor Padró és prou conegut per dedicar-li nous elogis pels seus mèrits. Destre acompanyant mai no deixa reduir-se per posar-se a primer lloc i per això sempre el seu treball és ple i ajustat a l'obra que s'interpreta. A la segona part, piano sol, quedà mostrat davant d'un auditori (en el qual figuraven els veritables aimants de la música), que és un pianista de força i que pot interpretar les obres que vulgui i per importants que siguin.

No sabem que devia sentir en interpretar l'"Adagio sostenuto" de la Sonata "Clar de Lluna", però sí que dubtem jamai oir-li com aquella nit. En l'"Allegretto", de difícilíssima execució, se'ns sortí molt aïrosament i en el "Presto agitato", d'un mecanisme immens, estigué insuperable dient molt bé aquella frase en què hi ha remarcada amb tota sa crueltat els sofriments que passava Beethoven en

"Quintet Padró". Pere Gabarró Rius, Violoncel, Joan Padró Badia, Piano, Joan Parera Reynes, Violí 1er, Francesc Cugat Llobet, Violí 2on, Celestí Escolà Sala, Contrabaix; Any 1924.

aquells instants. La "Dansa Andalu-sa" de Granados i "Córdoba" d'Albeniz, obtingueren una franca ovació, i de nou sorgí la ferma personalitat de Joan Padró amb la "Mort de Isolda" que a nostre criteri és l'obra que sent amb més ànima. En finir-la esclatà un immens i llarg aplaudiment. Acabà la segona part amb el poema de Liszt "San Francesc caminant sobre les aigües". Aquesta obra, una de les cabdals de l'immortal compositor, és plena de dificultats de mecànica que esfereixen el pianista més expert, i en Padró les vencé totes".

A la darrerria de 1916 formà un quintet de corda i piano al qual més tard posà el seu nom, amb el qual donà a conèixer una infinitat d'obres destinades a gran orquestra que, hàbilment instrumentades, resultaven d'un efecte sorprenent.

Amb el seu "Quintet", donà audicions gairebé a totes les Associacions de Música de Catalunya i a totes les entitats culturals de Sabadell, a base d'obres d'autors clàssics i moderns i de les més belles del gènere espanyol.

Fundà, també, l'Acadèmia Padró d'on sortiren aprofitats alumnes, al-

guns dels quals, més tard, passaren al professionalisme.

Igualment fou fundador i mestre de l'Orfeó Castellarenc de Castellar del Vallès arribant assolir un lloc envejable entre els conjunts del seu gènere, però malgrat tot dedicà preferentment el seu temps al perfeccionament del "Quintet", que en mèrit a les seves qualificades actuacions fou contractat per l'empresa del Cinema Camps de Recreu per amenitzar les projeccions cinematogràfiques i acompanyar les varietats que hi tenien lloc. El Diari de Sabadell publicà així la notícia: "El proper dissabte en el concorregut cinema "Camps de Recreu" debutarà el notabilíssim "Quintet Padró" que tan merescudament s'ha guanyat els sufragis de tots els afeccionats a la bella música, tant pel seu vibrant conjunt com per la interpretació acabada que donen a les obres que executen.

Felicitem l'empresa del susdit local i aplaudim l'encert que ha tingut en contractar aquesta tan popular i preuada agrupació sabadellenca".

El 24 d'abril del 1924, en Joan Padró i els altres components del

Es una gentilesa de

Radio Grau

DISCS -
ALTA FIDELITAT -
TELEVISIO EN COLOR -
ELECTRODOMESTICS -

Rambla,14

Tel. 725 93 33

"Quintet" es traslladaren a París en viatge d'excursió, donant, de passada, diversos concerts al Casal Català d'aquella capital, assolint extraordinaris èxits.

De retorn, amés de continuar la seva tasca al Cinema Camps de Recreu, firmaren un contracte amb l'empresari del Cafè del mateix local per realitzar-hi una sèrie de concerts que tindrien lloc cada dijous de 9 a 11 de la nit.

A l'enans, foren sol·licitats per amenitzar els concerts-vermut que tenien lloc els diumenges i festius d'11 a 1 del matí al Cafè Euterpe.

Amb motiu d'aquestes audicions el Diari de Sabadell publicà el següent escrit: "Són molts els fervents de la música i entusiastes del "Quintet Padró", aquesta colla de bons artistes que amb el seu talent i bon zel s'han imposat, que tenen el do de proporcionar-nos sovint aquest goig de delectança de l'esperit que tan i tan necessari és per a tothom. El senyor Padró ha demostrat un gust exquisit en la confecció dels programes, segurament per això s'han fet tan populars aquests concerts diumenges i festius a l'Euterpe i dijous als Camps. Així doncs, li preguem que alguna vegada tingui la bondat de mostrar-nos les seves habilitats incloent en els programes alguna obra pianística.

No podria el senyor Padró fer-nos sentir una "Polonesa" de Chopin o el "Sant Francesc" de Liszt o alguna obra de Paderewski?"

En aquells anys, la proliferació de petits conjunts era extraordinària. Els afeccionats a la música, generalment partidaris d'un o altre grup, no perdien l'ocasió per enaltir el seu preferit, originant-se a voltes discussions que pujaven bastant de to.

Un dels que en aquest tema hi volia la seva, era el conegut periodista Lluís Papell. Vegeu sinó, l'escrit que publicà a la "Veu de Sabadell", el 3 de gener del 1925, després d'una d'aquestes palestres entre un grup d'amics, del qual jo també formava part. "Des de molt temps a la nostra ciutat són dos els "Quintets que es disputen la supremacia musical. El "Quintet Imperial" dirigit per Cebrià

Cabané i el "Quintet Padró". Ara, havíem passat un llarg període de temps sense que fossin discutides les valors dels nostres quintets. En el darrer torneig, que podríem dir-ne, l'opinió s'havia decantat a favor del "Quintet Imperial" i així hem passat dos o tres anys.

Però avui damunt del tapet on l'opinió discuteix tots els aspectes que adquireixen un caràcter general, novament s'ha plantejat la qüestió dels quintets. Arreu se senten manifestacions en pro o en contra de l'un o de l'altre. Novament la ciutat es neguiteja esbrinant les veritables valors d'aquestes dues institucions que tan enlaire han sabut posar sempre el nivell musical de Sabadell.

Avui, doncs, hem observat que totes les preferències van dirigides al "Quintet Padró".

Nosaltres, abans d'intentar la publicació d'aquestes ratlles, hem volgut també preocupar-nos d'aquesta qüestió i hem pogut treure'n la conseqüència que tots els comentaris, d'uns quants dies cap aquí, no són mancats de fonament.

Indiscutiblement, el "Quintet Padró" ha fet quelcom per imposar-se i l'esforç quiet i persistent d'uns mesos, avui comença a donar els seus fruits.

No és que amb aquestes manifestacions intentem demostrar que les valors individuals d'un quintet siguin avui millors que les de l'altre. Creiem que el "Quintet Imperial" no han canviat de categoria, però hi ha una sèrie de coses que influeixen d'una manera extraordinària a donar una superioritat entre dues institucions tan igualades en mèrits com les que ens ocupen.

El "Quintet Imperial" sense cap mica d'esforç procurant només donar de veritat el que podia, es col·locà en primer lloc. Després, una vegada obtinguda la supremacia per part de l'opinió, ha continuat sense pensar en les exigències d'aquesta mateixa opinió que sempre batega, i ha seguit el seu camí quasi podríem dir rutinàriament, sense donar importància a moltes coses que aparentment semblen petites però que juntes porten a voltes un decaïment.

En canvi el "Quintet Padró", que

anteriorment s'anomenava "Quintet Recreu" i després es batejà amb el nom del propi director perquè no semblés una institució creada solament per actuar al Cinema Recreu, com ja havem dit, ha fet quelcom per imposar-se.

Ha volgut posar el màxim d'atenció en totes les composicions encara que aquestes hagin estat petites, senzilles, insignificants. S'ha lluirat a un estudi més constant encara. Ha tingut cura i encert, sobretot encert, en escollir els programes, ha buscat el màxim de perfecció en els instruments i ha sabut, finalment, guanyar tota els petits obstacles que en tota obra que ha de sortir perfeccionada es posen per entremig.

No parlem de l'adquisició dels instruments exòtics, perquè no volem xifrar el progrés del "Quintet Padró" en aquesta cosa, però sí que considerem que no deixa d'ésser una innovació que el públic ha tingut en compte.

Aquestes són al nostre entendre, les circumstàncies que han influït en que el nostre públic hagi reconegut ara una superioritat en el quintet que dirigeix el mestre Padró.

No n'hi ha prou d'executar bé i ésser bon músic, és necessari donar-se neguit i buscar sempre la forma que l'opinió vegi satisfetes les seves naturals exigències.

Amb tot, aquesta anàlisi constant de les valors dels nostres quintets, a nosaltres ens omple de joia i creiem que hauria de plaure també als nostres músics, ja que és una demostració que la nostra ciutat no és una ciutat buida, sense sentits, sinó una ciutat eminentment espiritual.

La nostra sinceritat ens fa parlar així".

El "Quintet Imperial", en aquesta data, actuava al Principal Modern amenitzant les sessions de cinema i varietats que s'hi celebraven i el componien els següents professors, tots d'excel·lenció categoria: Cebrià Cabané, piano i director; Genís Masclans, primer violí; Ramón Tarragó, Segon violí; Antoni Baqués, violoncel; i Francesc Morral, contrabaix.

Obligats per l'evolució que anava experimentant la música lleugera en

PAS I REPÀS -Prosa (II) de Mn. Camil Geis

De venda a les principals llibreries

aquells anys i per l'introducció del "jazz", els components del "Quintet Padró" decidiren actuar també com a Orquestrina incorporant al seu conjunt dos nous professors i els instruments apropiats per a presentar amb tota propietat els més moderns i exòtics ritmes de moda.

En aquesta nova modalitat debutaren amb un èxit extraordinari al Teatre Euterpe, on continuaren acompanyant les varietats i les sessions de cinema que s'hi celebraven, labor que hi desenrotllaven anteriorment per haver estat contractats per l'empresa del susdit local.

La flamant "Orquestrina Padró" que tant rebombori causà el dia de la seva presentació quedà constituïda de la següent manera:

Joan Padró - Mestre-pianista

Joan Parera - Violí 1er. i violí/trompeta

Francesc Cutal - Violí 2on i Banjo

Lleó Sampedro - Clarinet i Saxofon

Pere Gabarró - Violoncel o Trombó de vares.

Celestí Escolà - Contrabaix

Pelegrí Monsó - Jazz-Band

Continuaren les actuacions a base de "Quintet" i "Orquestrina" donant audicions de música clàssica i de "Jazz" al Cafè Euterpe, Cafè Camps de Recreu, Belles Arts, Lliga Regionalista, Centre Industrial, Cercle Sabadellès, Cercle Republicà Federal, etc. etc. i, fora de Sabadell, a l'Hotel Alhambra i a l'Hotel Mediterrani de Palma de Mallorca; Balneari Vichy Català de Caldes de Malavella; La Unió i Teatre Tívoli de Sant Hilari Sacalm i molt sovint a l'Hotel Ritz de Barcelona per amenitzar festeigs públics i particulars.

Més tard, Joan Padró ocupà una plaça de professor de solfeig, teoria de la música i piano a l'Escola Municipal de Música i prengué possessió del càrrec el 20 d'abril del 1929.

***

El dia 23 de març de l'any 1930 tingué lloc al Teatre Euterpe un gran concert al qual prengué part l'Orquestra de Cambra de Sabadell dirigida pel mestre Cassià Casademont omplent meravellosament la pri-

Al centre d'esquerra a dreta: Joan Padró i Filomena Climent professors de l'Escola Municipal de Música amb el seu director Josep Masllovet i varis dels alumnes del curs 1933-1934.

mera i la segona part. La tercera anà a càrrec del violinista català Joan Manén, acompanyat al piano per Joan Padró.

Vegem el que deia un diari local d'aquesta actuació: "Manén, com a violinista, excel·lent sempre. Netejat, afinació, fidelitat, com comptades figures del violí puguin fer-ho. Continua als primers rengles de violinistes. Les quals aptituds pogué lluir llargament no deixant respirar gaire a Joan Padró que, com sempre, demostrà les seves magnífiques facultats com a gran pianista. Dignes l'un de l'altre. Un èxit per a ambdós que nosaltres celebrem tot felicitant a l'amic Padró i agraint a Joan Manén els agradables moments que ens ha proporcionat escolant les seves interpretacions".

Darrerament, Joan Padró dirigia les seves activitats entre les actuacions del seu "Quintet-Orquestrina" i l'ensenyament a l'Escola Municipal de Música, d'on durant els cinc anys del seu mestratge havia fet sortir deixebles que honoraven de debò el record del mestre.

***

Morí el dia 3 de febrer de l'any

1935, desapareixent així un home entusiasta de les coses de la cultura, sobretot les que es relacionaven amb la seva professió, i un artista que ajustava a la seva natural ingenuïtat un fervor que li feia tenir les més lloables i honroses ambicions.

Joan Padró, havia arribat a ésser un excel·lent pianista; fou un gran enamorat del seu art i mai no planyà per a l'estudi les hores de la seva vida, de tal manera que de la literatura pianística es pot dir que ho coneixia tot.

Els professors i els alumnes de l'Escola Municipal de Música, en la persona del seu director senyor Josep Masllovet, li dedicaren un sentit "Seguici Fúnebre", obra d'aquest darrer, que fou interpretat per la Banda Municipal com a sentit homenatge i darrer adéu.

***

A l'Acadèmia de Belles Arts, tingué lloc una vetllada d'homenatge a la memòria de Joan Padró i Badia, en el primer aniversari de la seva mort.

Hi prengé part el "Quintet Padró" dirigit pel mestre Adolf Cabané i Pibernat interpretant a la primera part "Goyescas" de Granados; "Córdoba" d'Albéniz; "Cant Basc" d'Uzandizaga; "Simfonia inacabada" (primers temps) de Schubert; "Preludi" de Rakhmaninov i "La vida breve" de Falla; i a la segona, amb la col·laboració de notables professors terrassencs sota la direcció del mestre Casas, en primera audició una "Suite" dedicada a Joan Padró titulada "Ascensió al Sant Llorenç", obra del mestre Ramon Serrat, conegut compositor català i director de l'Escola de Música i Banda Municipal de Terrassa.

Entre una i altra part el senyor Joan Sallarès llegí una semblança de l'homenatjat que fou per als qui el conegueren un certat retrat i un gran motiu de recordança.

"Recordem, digué, que el dia 2 de desembre de 1934, Joan Padró ofería als seus amics de l'Acadèmia de Belles Arts el darrer concert de la seva vida amb la col·laboració del jove rapsoda Francesc Vila i Plana. Aquell dia, no

SI VOLEU TENIR ENQUADERNADA LA COL·LECCIÓ DE QUADERN VOLUM I, COMPRES DEL N.º 1 AL N.º 11 -1978/1979- PODEU ADQUIRIR AL VOSTRE PROVEÏDOR HABITUAL, O BÉ A AQUESTA REDACCIÓ, LES COBERTES EN LES QUALS S'INCLOU L'INDEX, AL PREU DE 270 PESSETES.

va estar ja tan feliç com en altres ocasions...

Poques hores abans del concert havia expressat el seu desig de suspendre'l: la seva esposa estava malalta i aquella tarda s'havia agreujat considerablement. No obstant, el seu entusiasme es va sobreposar a les dificultats i encara ens sembla que oïm emocionats la "Fantasia-Impromptu" Op. 66 de Chopin, com si en les notes pòstumes i planyívols del "Moderato cantabile" volgués amagar tota la vida que el rapsoda destriava i que mai com llavors no havien tingut un marc més veritable.

***

Josep Bosch i Català, excel·lent pianista i gran amic de Joan Padró, ens parla així dels dots personals del mestre: "Havia pogut conèixer perfectament el seu caràcter. Diverses vegades havíem interpretat, encara que privadament, composicions a quatre mans amb dos pianos. Era extramadament exigent amb ell mateix. Mai no es donava per satisfet. Sempre li semblava que podia fer més, malgrat passar hores i hores al piano endurit-se en el perfeccionament de l'instrument.

Era persona amable. El seu tracte sempre agradable i les converses sobre temes de valoració eren interessants i comprensives. De temperament optimista, no dissimulava la seva satisfacció, esclatant en franca rialla per poc que l'ocasió li fos propícia. Curiós i agut, distingua ràpidament el grau de cultura de les persones, de les quals, a voltes, en feia graciosos comentaris, majorment si es tractava d'algú que fent l'intel·ligent no ho era gaire.

Acaba dient el senyor Bosch: "sempre l'he considerat un artista extraordinari, una gran persona i, sobretot, un bon amic de tothom."

cinema

Per CINE CLUB SABADELL

THE SAVAGE INNOCENTS

(1959 -60, LOS DIENTES DEL DIABLO)

THE SAVAGE INNOCENTS (1959-60, LOS DIENTES DEL DIABLO) és l'inici de l'inevitable vagabundejat de Ray, dividit, per altra banda, en dues etapes ben marcades: una primera, encara dins els canals de la indústria (LOS DIENTES DEL DIABLO -Anglaterra, Itàlia, Canadà- i KING OF KINGS, 1961, REY DE REYES, i FIFTY FIVE DAYS AT PEKING, 1963, 55 DIAS EN PEKIN -ambdós films rodats a Espanya); i una segona, molt propera al "underground", començada deu anys més tard, després d'un llarg ostracisme, amb WE CAN'T GO HOME AGAIN (1973), continuada amb l'sketch de WET DREAMS (1974) i acabada amb l'insòlit i terrible NICK'S MOVIE (1979), pel·lícula codirigida per Wim Wenders. La recta final de la seva filmografia -E.E.U.U. i Alemanya- mereix, però, un estudi a part, perquè és, de fet, una experiència única entre els cineastes nord-americans que van començar la seva obra els anys quarantes.

El tema central de LOS DIENTES DEL DIABLO, la manera com permetim que les convencions socials es converteixin en absoluts morals, com el mateix Ray declarava -Asiak (Yoko Tani) diu al policia (Peter O'Toole): "quan vingueu a una terra estranya, porteu les vostres dones, però no les vostres lleis"-, es recolza en l'etern problema de la colonització i/o absorció de les societats primitives -els innocents- per les societats civilitzades, un tema que, de manera molt

més tràgica i col·lectiva, havia tractat magistralment John Ford al seu CHEYENNE AUTUM (1964, EL GRAN COMBATE), encara que les enormes diferències històriques d'un fet respecte a l'altre donin un significat, no antagònic però sí distint, al film de l'autor de TWO RODE TOGETHER.

La primera cosa que es fa evident al film de Ray és l'estilització/espectacle en què converteix el món dels esquimals i l'especial cura que té l'autor a l'hora de tractar la relació, només apuntada però prou clara, entre Inuk (Anthony Quinn) i el policia més amunt esmentat.

La idea d'espectacle li permet una llibertat d'estil que al seu moment fou força criticada, en voler comparar la pel·lícula de Ray amb NANOOK OF THE NORTH (1920-21), de Robert Flaherty. Que un film recorda l'altre és evident, especialment en l'escena de la caça de la foca -quasi exacte a la de la caça del salmó del film de Flaherty- i en l'arribada d'Inuk a la casa de l'home blanc -com la seqüència dels compradors de pells a l'altra pel·lícula. Però les semblances són purament anecdòtiques: és la intenció i sempre l'estil el que diferencia radicalment un film de l'altre i els fa incomparables. Contràriament al de Ray, el de Flaherty és documentalista i objectiu. En tot cas, aquests detalls, i d'altres que la veu en off s'encarrega de remarcar, no fan sinó fer palesos els mesos d'estudi que va dedicar Ray al món àrtic. En definitiva, tan reals són els plans crus i pelats de

Es una gentilesa de **FINQUES CARNER** Agent de la Propietat Immobiliària
Sant Antoni M^a. Claret, 18 - Tels. 725 47 66 - 725 49 76 — SABADELL